

Nagypapa
nem ért
a számítógéphez.
(2. old.)

Kicsik, nagyok
szőlőt szednek,
Teréz napján
szüretelnek.
(6. old.)

Rettentően félt az
óriás az esőtől,
mert minden eső-
csepptől kisebb és
kisebb lett. (8. old.)

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXII. ÉVFOLYAM • 694. SZÁM

10.

2018. OKTÓBER

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Elcserélt idő

Ha nekem adnád negyven napodat,
Tudnám, hogy az erdő befogad,
Hogy a vízbe illő mozdulat
Nyugodt hullám, s mindig ott marad.

Neked adnám negyven napomat,
Teleírnám negyven lapomat,
Elkoptatnék negyven félcipőt,
Vizek fölé kérnék szép időt.

LÁSZLÓ NOÉMI

Bujdokolva

Nagyapa úgy vágta a fát
a kisbaltával, mint az Isten.
Nekem baltához nem szabad
nyúlni, még csak kisbicskám sincsen.

Nagyanya tésztát gyúrt, tojást
kavart cukorral fénylő tálban.
Én semmihez sem nyúlhatok,
hogy meg ne görbüljön a vállam.

Nagyapa réztankkal a hátán
a szőlőt permetezte nyáron.
Nekem a tőkék közé menni
tilos, de úgyis összejárom!

Nagyanya horgolt, varrt, kötött,
damasztterítőt hímezett.
Nekem csak azzal kell törődni,
hosszú vagy rövid ékezet

a nyíl, a nyúl, a nyál, a nyél.
Az ember bujdokolva él.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Virtuális szakadék

„Anyá, te ezt nem tudhatod,
a te idődben nem volt szelfibot,
igazi tévé sem, csak fekete-fehér,
sem virtuális sétatér.
Tudod, a mai fiatalok,
egyáltalán nem olyanok,
hiába, ezt nem értheted,
felfogtad-e a lényegét?”

„Hiszem, sok minden örök,
egyszer megtudod, kölyök!
És az apák s az anyák
mindig ugyanolyanok –
míg világ a világ!”

KISS OTTÓ versei

Nagypapa nem ért...

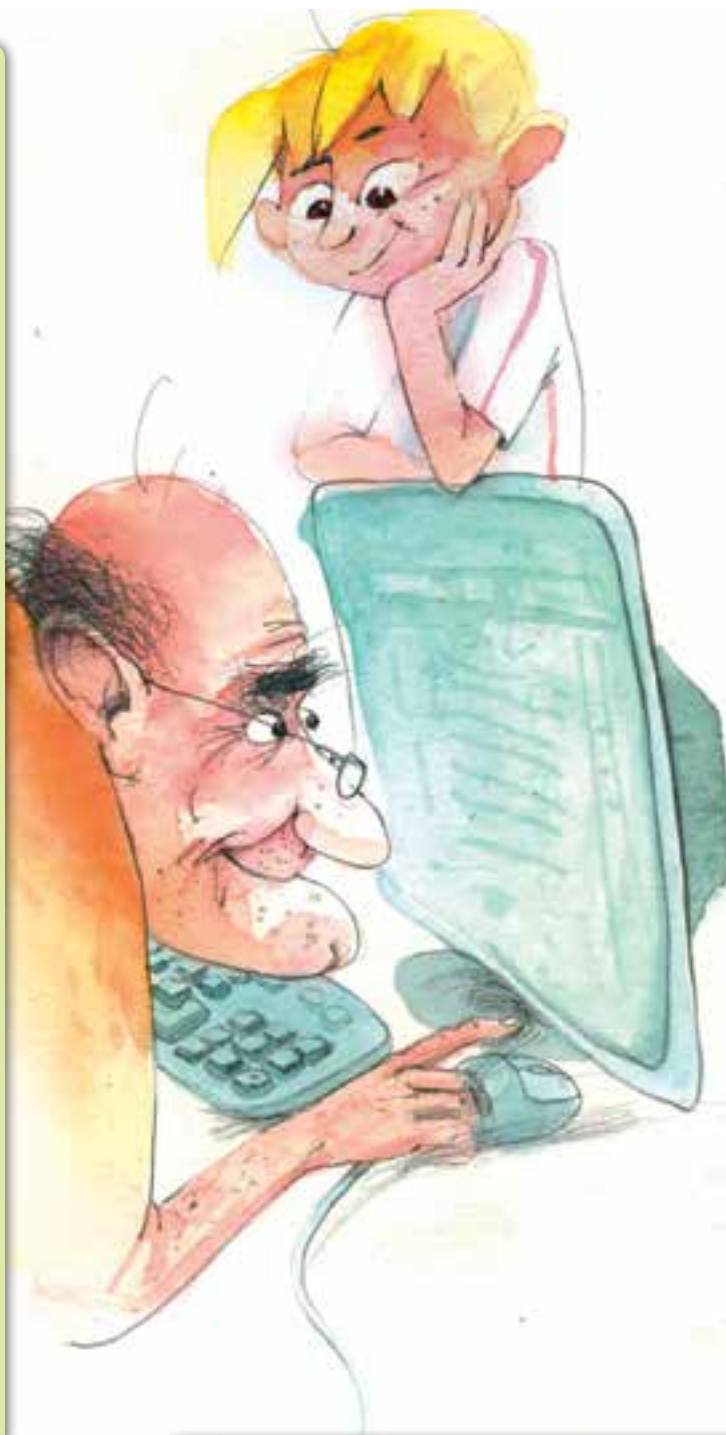
Nagypapa nem ért a számítógéphez,
csak a betűket nyomogatja rajta,
de játszani egyáltalán nem tud.
Hiába magyarázom neki,
hogymint összesen három élete van,
mert szerinte egy is bőven elég.

Iránytű

A nagypapánál állandóan van iránytű,
hogymint mindig tudja, merre kell menni.
De ha véletlenül mégis otthon felejtene,
akkor csak megkérdezi a nagymamát,
így már soha az életben
nem fog eltévedni.

A postás

Tegnap este nagypapa
megtanult ímélezni,
ma reggel meg, amikor
csengetett a postás,
nem akarta elhinni, hogymint
csak úgy ajtót nyitunk, és
meg se kérdezzük tőle a jelszót.

KISS LEHEL

Különbségek

Én tudom,
hogymint nagypapám tudta a morzejeleket.
Nagypapám nem tudja,
hogymint én tudom a GPS-beállításokat is.

Én tudom,
hogymint nagypapám tudta a málékenyeret.
Nagypapám nem tudja,
hogymint én tudom a legjobb gofrireceptet is.

Az önmagát író mese

Az este könnyű, fekete lepelként terült az erdőre. Teofil, a törpe esti mesét olvasott unokájának, Tulinak. A mese végén levette barna keretes szemüvegét, és nagyot nyújtózkodott.

– Nagytata, olvass most olyan mesét, amit még nem hallottam – kérlelte Tuli.

– Nincs már olyan, elolvastam a teljes mesegyűjteményem – közölte ásitva Teofil.

– Akkor találj ki egyet te magad – erősödött Tuli.

– Nem megy az olyan könnyen, kis-unokám. Gondolkodnom kell rajta. No meg ihlet is kell hozzá. Talán holnap... – mondta Teofil, majd elfújta a lámpát, és lefeküdt.

Ám Tulinak tett ígérete nem hagyta elaludni. Ötletek után kutatott, történeteket szőtt, s közben úgy forgolódott, hogy Terka, a felesége felébredt az ágycsikorgásra.

– Miért hánykolódsz, mint kukoricaszem a forró serpenyőben? – szólt félálomban.

Teofil felkelt, és kiment a konyhába, hogy ne zavarja az alvókat. Gyertyát gyújtott, előbányászta a fiókból megsárgult jegyzetfüzetét, ceruzát ragadott, s belekezdett a mesébe:

Élt egyszer egy törpelány, akiben féktelen kíváncsiság lobogott a magasságban levő dolgok iránt. De akárhogy csimpaszkodott, lábujjhegyen állva sem ért tovább egy pitypang derekánál. Örökös alulnézetéből alig látott el a világ bokájáig.

– Miért is születtem ilyen töpörtyűnek? – sóhajtozott. – Bárcsak óriás lehetnék!

Ekkor egy hang ütötte meg a fülét:

– Kívánságod teljesülhet, de meg kell szenvedned érte.

Teofil elálmosodott, letette a ceruzát. Már festegette ruháját a hajnal, mire elaludt.

Ébredés után izgatottan ütötte fel füzetét, hogy folytassa az írást, ám döbbenten látta, hogy megkezdett meséje szomszédos lapjára időközben egy idegen mese költözött. Így szólt:

Volt egyszer egy óriásfiú. Nemcsak termete volt egetverő, hanem bánata is, mivel szenvedélyesen érdekelte az alatta fekvő vi-

lág. Ám felhősipkás magányából csak a hegyek ormait vagy legfeljebb a templomtornyokat láthatta.

– Mit nem adnék, ha törpe lehetnék! – szolt epekedve.

– Vágyad nem reménytelen, azonban rengeteg kín az ára – suttogta valaki a fülébe.

Teofil egyik ámulatból a másikba esett. Mi történhetett? Lehet, hogy emlékezetkiesése van? Gyorsan ellenőrizte vázlatait, és meggyőződött, hogy nincs nyoma köztük az előbbi mesének. Akkor hát hogy került a füzetébe, méghozzá saját kézírásával? Bosszankodott egy sort, végül kitepte az idegen szöveget tartalmazó lapot, és a következőképpen folytatta saját meséjét:

– Ki vagy te? – kérdezte a törpelány.

– Trombitás hattyú – felelte az idegen. – Megláthatsz, ha kibújsz a katáng mögül. Ismerek egy olyan műhelyt, ahol törpéből óriásokat nyújtanak. Csak ki kell bírnod.

– Kész vagyok mindenre. Kérlek, repíts oda most azonnal.

– A hattyú hátára kapta a lánykát, és meg sem állt vele a legmagasabb hegy barlangjáig. A bejárat előtt kigyúrt testű medve pipázott.

– Hoztam egy klienst. Óriás szeretne lenni – szolt a hattyú.

A medve átvette a törpelányt, és bevitte a barlangba, ahol három hozzá hasonló társa edzett a tornaszereken. Jöttekre abba hagyták a testépítést, és munkához láttak. Megragadták a megrémült lány kezét, lábat, és nagy erővel nyújtani kezdték.

A törpelány érezte, hogy menten megszakad, de összeszorított foggal tűrte az elképesztő gyötrelmet. Egy idő után nem

bírta tovább.

– Elég! – kiáltott fel.

– Ez még csak emberhossz – közölték a medvék.

– Jó lesz, már így is óriás vagyok a törpék között – mondta a lány fájdalomtól kábultan, majd elköszönt a medvéktől, és belevágta magát a nagyvilágba.

Teofil kis szünetet tartott, de máris feltűnt neki, hogy a kitepelt mese újból megjelent a papíron, és magától folytatódik.

A történet szálai az övéhez hasonló módon alakultak. Az óriásfiú megtudta a hatyútól, hogy ismer egy olyan műhelyt, ahol óriásokat törpítenek. Felkerekedett, megkereste, és a medvék őt is kezelésbe vették. Felhőkarcoló létrákon hatalmas sziklatömböket hordtak a fejére, hogy töpörödjék, majd satuba fogták, úgy préselték. A fiú sem bírta sokáig: feladta, amikor ember méretű lett.

Teofil bosszankodott. Úgy érezte, hogy a mese kifogott rajta, mi több, csúfolódik vele. Ebben a hangulatában talált rá Tuli.

– Miért mérgelődsz, Nagytata? – kérdezte.

Teofil elpanaszolta unokájának, hogy miként bánt el vele a megígért mese.

– Nagytata, de hiszen ez remek! Csodálkozom, hogy nem jöttél rá. Kár volt kitepned a lapot: a két mese együvé tartozik. A törpeóriás lány meg az óriástörpe fiú emberekként találhatnak egymásra. Ezért költözött az új mese a füzetedbe. Ebből is látszik, hogy a meséket nem az írók találják ki, hanem öröktől fogva léteznek, és önmagukat írják. Te se tegyél mást, csak vezesd a ceruzát, és vigyázz, hogy ne avatkozz be a történetbe.

CSEH KATALIN

Október

Mindszent hava, őszhó,
fűhegyen dérgyöngy, guruló,
levelek szaporán hullnak,
fejüket eresztik búnak.

Kicsik, nagyok szőlőt szednek,
Teréz napján szüretelnek,
mustot isznak nemsokára,
s gondolnak a forró nyárra.

Magvető hava, október,
nap fénye avarban hever,
mocarog már, megrepben szárnya,
szállna egy délceg gesztenyeágra.

MÁRTON JÚLIA

Széltáncoltató

Ég tetejéről tejszínű felhő
Szélpáripáján táncot jár,
Rázza a gyeplőt, így dudorászik:
Gyí, te lovacska, indulj már.

Gesztenyfákon táncol a pejko,
Ágakon ugrat, tipródik,
Sárga levélraj hull a nyomában,
Reszket a felhő, párát hint.

Koppan a járdán gesztenyekucsma,
Gördül a barna arcocska,
Itt van az ősz már, hangzik az égen,
Szél fuvolája harsogja.

TÓTH ÁGNES

Tenyér- párom

Sárga levél a tenyerem.
Benne az őszt melengetem.
Sorsvonal, mint az enyém.
Szív-vonalunk csupa remény.

Túl tavaszon, késő nyáron
Színehagyott tenyér-párom
Velem sír és velem örül,
Mikor hervad körös-körül.

BALEY ENDRE

Ősz a ladikban

Lóg az eső lába,
loccsan a Dunába,
csíkozza a napsugár,
vén jegenye szalutál.

Szél szalad a parton,
csipkedi az arcom,
közeleg a zivatar,
táncra perdül az avar.

Itt van az ősz, itt van,
csücsül egy ladikban,
bolondítja a szelet,
csepereg már, csepereg.

Itt van az ősz, itt van,
még a pinty se rikkan,
égszakadás, mennydörgés,
kevés volt a nyár, kevés.

BALAJTHY FERENC

Kolozsvári vásárban

Csacsognak már Kolozsváron a kofák,
Amijük van, dobra verik, s eladják.
Megfér hurka, kolbász s kenderzsineg,
Minden eláll, míg meg nem jön a hideg!

Bográcsban ízletes babgulyás rotyog,
Élmény a sütemény, ha ingyen kapod!
Madárijesztő sem olyan rémisztő –
Csalogat, s úgy marasztal egy kereplő.

Szól a zene, táncol a sok százszorszép,
Ki nem járja, bolond viszi azt arrébb.
Szőlőszemek mind reánk mosolyognak,
Kézművesek remekművel megfognak.

Kolozsváron javában áll a vásár –
Duruzs darázs lenruhánkra, jaj, rászáll!
Esteledik, megkondul a nagyharang,
Itt maradok, nem lesz belőle harag!?

Az aranyeke és a csodamalom

Második rész

No, te legény! – gondolkodott el az óriás. – Talán tudnál nekem segíteni. De ha nem, a fejed keserüli!

– Jól van, óriás, elébb hozzuk ide a testvéremet, s utána állok szolgálatodra.

Az óriás hívatta a szentjánosbogarakat, hogy világítsanak a sötétben. Lett nagy fényesség, amerre mentek. Tűvé tették az óriás birodalmát. A madár épp felfalni készült a legényt, amikor az óriás hatalmas karjával kikapta a fészekből.

Volt nagy öröm, a testvérek ölelték, lapogatták egymást, hogy ép-e minden porcikájuk.

– Eddig tartott a jókedvem – mondá az óriás –, most lássuk, kedves-e az életetek?

– Üres has nem jó tanácsadó! Adj egy kis ennivalót – kérelték a legények az óriást.

Megetette, megittatta őket az óriás, majd türelmetlenül így szólt:

– Most aztán ide figyeljete: tudni akarom, milyen idő lesz holnap, és azután minden nap! Mire feljön a nap, várom a választ, de ha nem olyan idő lesz, amelyet mondtok, addig éltek. Ha egy csepp eső is esik rám, megkeserülitek!

Rettentően félt az óriás az esőtől, mert minden egyes esőcsepptől egyre kisebb és kisebb lett.

Elszomorodtak a legények, mit mondhatnának. Ha nem jót szólnak, a fejük bánja.

Az egyik legénynek eszébe jutottak a hangyácska szavai. Keresett egy hangyabolyt, és bekiáltott.

Egy micre ott termett a hangyácska:

– Mit parancsolsz, édes gazdám?

– Holnap reggel az óriás tudni akarja, milyen idő lesz. Ha rosszat mondok, vége az életünknek – panaszkodott a legény.

– Egyet se búsulj – mondta a hangyácska –, jegyezd meg jól, ha a hangyák ide-oda futkorásznak: zivatar lesz, ha viszont nyugodt a hangyaboly: jó idő várható.

Reggel az óriás hívatta a legényeket. Pillantásuk egyből a hangyabolyra esett, s látják, hogy a hangyák tojásaikat cipelve, megbolydulva futkosnak.

– Eső lesz ma, óriás! – jósolta a legény.

Úgy is lett, hatalmas zápor kerekedett.

Hej, de örült az óriás, hogy idejében menedékbe húzódhatott, és nem ázott el! Nagy lakomát csapott a legények tiszteletére.

Estefelé aztán gondolt egyet, s így szólt:
– Reggel az időt jól megjósoltátok. Lás-
suk, este mit mondtok: milyen idő lesz hol-
nap?

– Ejha! – néztek nagyot a legények.
Vagy eltaláljuk, vagy soha többé nem látjuk
a szép búzamezőket.

Kértek egy kis időt az óriástól.

Most a másik legénynek jutottak eszébe
a béka szavai. Fogott egy követ, s bedobta
a tóba. Abban a pillanatban partra ugrott
a béka:

– Mit parancsolsz, édes
gazdám?

Elmondta a legény, hogy
áll a dolguk.

– Annyi baj legyen – le-
gyintett a béka –, csak figyelj a hangokat!
Jegyezd meg jól: ha a békák hangosan bre-
kegnek, esőre áll az idő.

A békák akkora kuruttyolást csaptak
aznap este, hogy hét határba elhallatszott.

– Rossz idő lesz nemsokára! – mondták
az óriásnak.

Nem telt bele néhány óra, és úgy esett,
mintha dézsából öntötték volna.

Nagy kedve kerekedett az óriásnak.
Nem kell félnie többé attól, hogy össze-
megy.

Így szólt hozzájuk:

– No, amiért megtanítottátok, hogy mire

figyeljek, ha nem akarok megázni, cserébe
adok nektek valamit.

Azzal lábija zsebéből kivett két diót.

– Amikor hazaértek, törjétek fel őket,
s kipattan belőlük, amit kerestetek.

Megköszönték a legények az ajándékot,
s hazaindultak Kalász király udvarába.

Hazaérve feltörték a diókat. Az egyikből
kipattant egy aranyeke, a másiktól pedig
egy csodamalom. Az aranyeke elé nyom-
ban két ökröt fogtak, s úgy feltörték a ke-
mény földet, hogy annál pu-
hább még a király kalácsa
sem volt soha. Elvetették
gondosan a marék búza-
magot. Másnapra a varázs-
szántásban szépen szárba is

Az aranyeke és a csoda-
malom híre eljutott még
a fekete sárkányhoz is.

szökkent, harmadnapra learatták, kicsépel-
ték, s a malomba vitték. Láss csodát, abból
a maréknyi búzából annyi termett, hogy
csak folyt a liszt, teltek a zsákok. Kalász ki-
rály minden falut ellátott liszttel. Nem éhez-
tek többé az emberek, s a Küküllő mentén
keltek-sültek a legfinomabb kenyerek.

Az aranyeke és a csodamalom híre elju-
tott még a fekete sárkányhoz is.

– De ezt majd legközelebb mesélem el
– mondta Zsazsa néne, s a gyermekeket
aludni vitte.

(A novemberi Napsugárból kiderül, mit
ármánykodik a fekete sárkány.)

DÖME ZSUZSA

Kuty napló

Egyik kutya,
másik eb

A fajtámmal való találkozás mindig boldog izgalommal tölt el. Ilyenkor szökédcselő mozgásom megélénkül, szívem dobogása felgyorsul. Különösen a kölyökkutyákat kedvelem. Sosem megyek el mellettük anélkül, hogy felkunkorodó farkam barátságos csóválásával ne üdvözljem őket.

A többi eb iránti érdeklődésemet csalhatatlan szimatom határozza meg. Van, akit tüntető viháncolással, heves szagolgatással köszöntök, van, akit megugatok vagy szótlánul, széles ívben elkerülök. Időnként akadnak játszópajtásaim is. Szívesen megkerge-

tem őket, de mélyebb, igazi vonzalmat egyikük iránt sem érzek. Azt tartom, eben guba, mind egyforma, mind egy kutya. Az én igazi falkám különben is a családom.

Gazdimék eleinte igyekeztek erőfeszítéseket tenni vélt magányom oldása érdekében. Kiszemelték például számomra Subát, aki a kórház közvetlen közelében lakott. A gyakori, célirányos sétákon alaposan szemrevételezhettem jövőendő alkalmi társam küllemét. Suba formás, ápolt, intelligens, szürke színű pumi volt. A tüzelemem előtti hetekben el is vittek hozzá, hogy idejében és kellőképpen egymáshoz hangolódjunk. Ez a következőképpen történt.

Becsengettünk. Máig sem értem, hogyan hallhatták meg a háziak a csengőszót, mert Suba bósz, eszeveszett ugatása minden más hangot elnyomott. Harciassága azonban rögvést alábbhagyott, amikor gazdái szívélyesen betessékeltek bennünket az udvarukra. Akkor a jól nevelt eb egy karosszék alá telepedett, s udvariasan, de közömbösen hagyta, hogy megszimatolgassam, birtokba vegyem kikotort gödreit, szanaszét hordjam játékait, tovább rágicsáljam a kaucsuklabdáját, vizeletemmel megjelöljem teljes területumát. Őszinte legyenek? Nem láttam rajta a szimpátia legcsekélyebb jelét sem.

Én a legnagyobb érdeklődést az etető- és itatóedénye iránt mutattam. Jóízűen el is fogyasztottam a vacsoráját – a más rétte mindig zöldebb! –, húsleves volt meg palacsinta. Ez utóbbiból kétszer kértem. Utána kilefetyeltem az összes vizét, majd a terasz sarkában otthonosan, kényelmesen összegömbölyödtem, hogy kipihenjem a kétfogásos vacsora fáradalmait – bezzeg én csak egytálételt szoktam kapni! –, s türelmesen hallgattam, amint vendéglátóink és gazdimék véget nem érően sorolják a pumi kutyák pozitív jellemvonásait...

Alkonyodott. Kisgazdim vitte a szót. Éppen rólam, az én tündéri jellememről, angyali természetemről volt szó, hegyeztem is a fületem! Mintha hájjal kenegettek volna! Lopva Subára néztem: ezt a rólam zengő dicshimnusz vajon hallja-e?

Suba még mindig a szék alatt kukszolt. Vendéglátói kötelességéről és a beléje nevelt illemről teljesen megfélekezve jóízűen aludt, még hortyogott is.

Elfutott a méreg.

Csak nem futok olyan szekér után, amelyik nem vesz föl! – gondoltam öntudatosan, és a kijáráshoz állva jeleztem: egyszer s mindenkorra elegendem van, haza akarok menni. A tüzelésem utáni időkben pedig szándékosan úgy intéztem – nem volt nehéz, a réteken mindenütt van toklasz –, hogy kötőhártya-gyulladásom legyen, emiatt aztán Subát a párzás szempontjából jónak látott időpontokban nem tudtuk újra meglátogatni. Bánja a kutya!

Volt egy másik jelölt is, egy zsemleszínű pumi. Ezt az ugyancsak szemrevaló jószágot Gerinek hívták. Sosem volt csatagos a bundája, arányos, de gömbölyödő alakján, ruganyos mozgásán látszott, hogy jól tartják. Sokszor sétált el peckesen a kerítésünk mellett, én pedig jó házörzként mindannyiszor megugattam. Bevalom, tetszett nekem, imponáló megjelenésével teljesen levett a lábamról. Ment is volna minden, mint a karikacsapás, csak hogy egyszer Geri fürdés után, zavaros,

szédítő illatfelhőbe burkolózva érkezett, s akkor én hirtelen felháborodásomban, csalódottságomban orrán hagytam éles fogaim nyomát – egy kicsinykét. (Nem tehetek róla, sosem szerettem a piperkőcöket, szerintem a pacsuli egy pumira úgy illik, mint kutyára a kolomp.) Lett is nagy sértődés! Tán még most is a sebeit nyilatja.

Én akkor mindenesetre elhatároztam, hogy egyszer majd kiengesztelem: küldök neki a könyvemből egy dedikált példányt.

Tollhegy

DÖME ZSUZSA

Magyarország nyugati csücskében, Vas megyében, Szombathelyen születtem. Óvodába nem jártam. Édesanyám főzés közben népdalokat énekelt.

Gyermekeként a nyarakat Csipkerekén töltöttem. Nagymamám esténként a petróleumlámpa pislákoló fényénél vérfagyasztó nótákat énekelt. Csak később tudatosult bennem, hogy ezek népballadák voltak. Bár lejegyeztem volna őket!

Amikor megtanultam olvasni, faltam a könyveket, elsősorban Benedek Elek meséit és a Mátyás királyról szóló tréfás történeteket. Szavalóversenyekre is elküldtek tanítóim. Verseket az általános iskola felső tagozatában kezdtem írni, ezeket főként az iskolától, tanároktól való búcsúzás ihlette.

Humoros, rövid írásaimmal középiskolás koromban két alkalommal is bejutottam a Dunántúli Diákírók, Diákköltők Találkozójára.

A humor manapság is jó barátom, legfontosabb írói kellékem. Vallom, hogy egy kis derűvel könnyebben elmondható az elmondhatatlan.

AMERIKA MAGYAR SZENTRŐL KAPTA A NEVÉT

Kőszabósza vagyok, a világjáró, időutazó kissárkány. Köszöntök minden régi és új Napsugár-olvasót. A nagyobbak nyugtassák meg a kicsiket: nem fújok tüzet, nem ártok a légynek sem. Havonta egyszer elrabollak, de csak azért, hogy együtt kószáljuk be a világot, a történelmet, mindenütt az értéket, az igazságot keresve elfelejtett titkokat fejtsünk meg, elszakadt szálakat bogozzunk össze.

Új sorozatomban magyarok nyomát keresem a nagyvilágban.

Nyafogós királykisasszonyok kíméljenek, csak az jöjjön, gyermek vagy felnőtt, akinek helyén az esze, a szíve, aki éber, bátor és kíváncsi. Manapság nyomozók kutatják bűnözők nyomát. Hajdan vadászok, harcosok olvastak a nyomokból, akár a könyvből. A régi magyarok fürkészeknek hívták e felderítőket, az indiánok nyomkeresőknek. A nyom üzenet. Tanuljunk meg olvasni belőle. Keressük, kövessük az igazak nyomát, míg el nem törli teljesen az idő. Nem találod az utad? Járj őseid nyomdokain!

Tudjátok, kiről nevezték el Amerikát?

Második felfedezőjéről, Amerigo Vespucciról. Miért nem az elsőről, Kolumbuszról?

Azért, mert Kolumbusz Kristóf, nem tudta, hogy új földrészen jár, és nem is ma-

gán a kontinensen, hanem a part menti szigeten, az Antillákon kötött ki. 1492-ben így gondolkodott: ha a Föld kelek, nyugat felé hajózva is el kell jutnia a mesés kincsek földjére, Indiába. Remélte, hogy ez az út rövidebb, mint az eddig ismert. Amikor végre szárazföldet talált, azt hitte, Indiában kötött ki. E tévedés miatt hívjuk máig Amerika őslakóit indiánoknak, de e tévedés az oka annak is, hogy nem maga az új földrész, csupán egyik országa, Kolumbia viseli Kolumbusz nevét.

Amerigo Vespucci 1504-ig spanyol és portugál hajókkal négyszer is járt Dél-Amerika partjain. Ő volt az, aki csillagászati számítások alapján rájött, hogy ez nem India, hanem az európaiak számára eddig ismeretlen földrész, az Új Világ. Ez a tudományos felfedezése, és színes, izgalmas útleírásai ismertté tették nevét egész Európában. Nem csoda hát, hogy 1507-ben az új világtérkép szerkesztői róla nevezték el a frissen felfedezett kontinenst. A latin szöveget, amelyben a német térképész, Martin Waldseemüller megindokolja a névadást, ma is Amerika „keresztlevelének” tekintik. Az ezer példányban kiadott térképből egyetlen példány maradt fenn. Ezt 2003-ban tízmillió dollárért vette meg Amerika. A Kongresszusi Könyvtárban őrzik.

Hogy lett a férfinévből női? – kérdezték joggal. A mi nyelvünkben nincsenek nevek, hiszen a dolgoknak, jelenségeknek a valóságban sincs nemük. De a legtöbb

Milyen „kincsek” csalogatták az európai kereskedőket Indiába?

Az 1507-es világtérkép. A zöld folt az új világrész: Amerika

**Soroljátok fel
a többi földrész
nevét is.**

nyelvben a főnevek nemekre oszlanak, és a földrészek, országok hagyományosan nőneműek: Európa, Afrika, Ázsia. Ezért lett Amerigóból Amerika, Kolumbuszból Kolumbia.

Tehát Amerika Amerigo Vespucciról kapta a nevét.

De honnan kapta a nevét Amerigo Vespucci?

Az olasz utazó, felfedező és térképész az itáliai Firenzében született. Keresztneve, *Amerigo* a latin *Emericus* olasz változata. Ez pedig magyarul nem más, mint *Imre*. Az olaszok többsége még ma is buzgó katolikus, hát még a múltban! Minden szülő ismert szent nevét adta gyermekének, hogy védelmezője legyen életútján. A mi korán elhunyt Szent Imre hercegünk, Szent István király és Boldog Gizella fia igen népszerű volt az akkori katolikus világban: ő volt az ifjúság védőszentje, az ártatlanság, a lelki nagyság jelképe. Sok olasz szülő választotta gyermeke védőszentjéül. Ezt onnan tudjuk, hogy az Amerigo név igen közkedvelt volt akkoriban. Így hívták Vespucci nagypapját és azt a főnemest is, aki 1391-ben Firenze közelében kápolnát építtetett.

A kápolna oltárképe fontos számunkra, ugyanis a szárnyasoltáron megjelenő minden szent valamelyik családtag

**Szent Imre herceg a firenzei
kápolna oltárképén**

védőszentje. A középpontban Szűz Mária áll karján a kis Jézussal. Előtte térdel a kápolnát építtető kegyúr, Amerigo Zati. Balról, Mária szíve és Szent Fia oldalán számunkra oly ismerős férfiú: kezében fehér liliom, alatta írás: *Amerigo D'Ungheria* (Magyarországi Imre).

Tehát a mi Szent Imrénk Amerigo Vespucci révén Amerika névadója és egyben védőszentje. Amerika névnapja november 5-én, Szent Imre napján van.

Tudják ezt az amerikaiak? Tudjuk mi, magyarok? Minden ameri-

kai témájú útikönyvnek, földrajzi kiadványnak ezzel kellene kezdődnie, de senki sem említi, sőt nem is hallott róla.

Ha keresed a nyomát, kiderül, hogy 1931-től máig egyháztörténeti kiadványok egész sora közölte már: magyar herceg Amerika névadója. Nehogy elfogultsággal vádoljanak, csak az idegen tudósok nevét sorolom: Claude Klarkowsky csikágói lengyel pap, Newman C. Eberhardt kaliforniai egyháztörténész, John Noll érsek, Dr. Howard V. Harper amerikai történész.

A bizonyítékok alapján ezt a nyomozást sikeresen lezárhatjuk. Írjátok be nyomkereső naplótokba, büszkén hirdessétek, és okosan bizonyítsátok: Amerika magyar szentről, Imre hercegről kapta a nevét.

Zsigmond Emese

**Havonta
3 díjat!**
sorsolunk ki

Kószabósza áprilisi, májusi, júniusi megfejtéseit honlapunkon találjátok meg: www.napsugar.ro. **Nyertesek:** Boros Boglárka, Arad; Kálmán Boglárka, Marosvásárely; Géczi Erzsébet Zsuzsa, Székelyudvarhely; Demeter István, Székelyszáldobos; a nagyváradi Szacsavay Imre Iskola III. J osztálya; a gyimesközéplak-bükkhavasai III.; a lövétei IV. A osztály. Valamennyien tavalyi osztályuk szerint szerepelnek.

Kvak és az oroszlánszáj

1

2

Sziasztok,
gyerekek!
Láttatok már kitátott
oroszlánszáját?

Így októberben, amikor lassan leveti szirmait, és pihenni készül a kert, gyönyörködünk még egy kicsit a későn is pompázó virágokban. Egyik legszínesebb és legviccesebb köztük a kerti oroszlánszáj, más néven tátogó vagy tátika.

– Hogy lehet egy virág vicces? – kérdezitek.
– Bizony vicces, sőt titka is van, és játszani is lehet vele – mondom én, de még nem árulom el, hogyan.

Az oroszlánszáj világszerte közkedvelt virág, szinte minden kertben, parkban sikerrel nevelgetik. Szereti a meleget, hisz mediterrán növény, nem igényes, egész nyáron át, sőt még októberben is gazdagon nyíló virágfürtökkel hálálja meg a gondozást.

Évelő növény. Nagyon magasra megnő, fél méterestől akár kétméteres is lehet. Virágai is nagyok, 3–4 centisek, a szár tetején fürtöt alkotnak. Színük igen sokféle lehet (3. kép).

Nevét onnan kapta, hogy a virágkehely csücsörítő emberi ajakra, mások szerint inkább az oroszlán félelmetes szájára hasonlít (1. kép).

Nem szeretem letépni a növényeket, inkább a szárukon figyelem meg őket, most mégis a kezembe veszek két tátogókelyet, mert így tudom elárulni titkukat, megmutatni, hogyan lehet velük játszani.

Ha ujjbegyünkkel óvatosan megnyomjuk a virág oldalát – kinyílik a szája. Az 1. és a 3. képen a virág szája csukva van, a 2. képen jól látszik, hogy hoppá, kinyílt.

3

Úgy szoktam játszani velük, hogy jobb és bal kezemben egy-egy virágocskát tátoztatok, mintha beszélgetnének. Találjátok ki, mit mondanak egymásnak!

Nemcsak az oroszlánszájban, minden növényben, állatban és persze emberben is rejlik valami szépség, valami kincs. Akit megismersz, annak megtalálod a titkát. Ettől izgalmas a természet és az egész világ.

Én most elhallgatok, beszéljen helyettem a tátika!
BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

*Tetszenek
a rajzaitek, küldjétek
minél többet!*

Bede Vivien,
Bogdánd

Deák Iringó,
Barót

Muresan Krisztina
Judit, Dés

Szigyártó Roland
Attila,
Zabola

Az élővilág hírmondói és postásai

Egyes állat- és növényfajok, az emberhez hasonlóan, képesek üzeneteket továbbítani egymásnak. A nagyobb közösségekbe szerveződő társas élőlények esetében a „hírmondók” és „postások” alkalmazása szinte törvényszerű. Ők azok, akik friss hírekkel, tudnivalókkal látják el fajtársaikat: közelgő veszélyekről vagy felderített élelemforrásokról számolnak be.

A hírfutárok betanítása

A tandemfutás egy olyan tanítási folyamat, amelynek során egy hangya megmutatja társának az élelemforráshoz vezető utat. Az egymás mögött haladó két hangya folyamatos kapcsolatban van egymással. A követőhangya néha megáll, hogy megjegyezze az utat, s az előtte haladó vezetőhangya hátsóját megütögetve jelzi, ha továbbmenetelhetnek. Miután elsajátította a tananyagot, az élelemforrás hírével a bolyba visszatérve maga is vezetővé válik; ilyen módon az eledel híre mindenkire rövid idő alatt eljut.

Külföldre küldött tudósítók

A letelepedési helyet vagy élelemforrást kereső méhcsalád felderítőket küld „külföldre”, akik biztos menedék vagy egy nektárban és virágporban gazdag legelő felfedezésének örömhírével térnek vissza. Az illatjelek és árnyalt zümmögő hangok mellett összetett mozgással, méhtánc segítségével közlik társaikkal a felfedezett hely távolságát és irányát, az élelem mennyiségét és minőségét.

Légipostán érkező veszjelek

Egyes cserjék és lágyszárúak, ha hajtásaitkat növényevő állat kezdi fogyasztani, olyan illatanyagokat szabadítanak a levegőbe, mely jelzi a veszélyt a környezetükben növő többi egyed számára. Ilyen módon a szomszédos növény fel tud készülni a közelgő támadásra, idejében elkezd olyan anyagokat termelni, melyek a kártevőt rossz ízűkkel és szagukkal riasztják vissza, esetleg meg is mérgezik.

Helyi tudósítók

A csoportokban élő állatok esetében nem ritka a „helyi tudósítók” alkalmazása, akik folyamatosan figyelik a terepet, követik az eseményeket, s tájékoztatják társaikat. A telepeken élő dél-afrikai szurikáták éber őrszemeket állítanak a magaslatokra, az európai őzek csordájában pedig egyre mindig az a feladat hárul, hogy felemelt fejjel kémlelje a tájat, s veszély esetén riassza legelésző társait.

Időjárásjelentés

A természetben élő ember az élőlények viselkedésének megfigyelésével hírértékű adatokra is szert tett. A magyar szájhagyományban se szeri, se száma a várható időjárást megjósoló növényeknek és állatoknak. A virágok közül a magyar népnyelv a tavasz hírnökeként beszél például a hóvirágról, vagy a néphit szerint ahány nappal Szent György előtt előbújnak a békák és a kígyók, annyi napig tart még a hideg.

Vélt vagy valós hírek?

A magyar hiedelemrendszerben több madárhoz kapcsolnak valamilyen hírvivői szerepet. A halálmadárnak is nevezett kuvik vagy a holló, úgy tartják, halál hírért hozza a házhoz. Ezzel szemben a tetőn keleplő gólya a születés, a gyermekáldás hírével örvendeztet meg, ezért régebben a házoromzatokon gyakran ábrázolták is. A házigalambhoz ugyancsak pozitív képzeteket társítanak; kitenyészített fajtája – a postagalamb – pedig évszázadokig volt a levelek gyors és pontos szállítója.

Gyűjts lakhelyeden állatokhoz vagy növényekhez kapcsolódó időjárásjóslásokat! Keresd meg: ebben a Napsugárban melyik mesében milyen állatok jósolnak esőt.

Kiskópé áprilisi, májusi, júniusi megfejtéseit honlapunkon találjátok meg: www.napsugar.ro.

Nyertesek: a nagyvárad Szacsvey Imre Iskola IV. J osztálya; a lövétei IV. B; a bogdándi IV.; a tekerőpataki IV.; a dési III–IV.; a szilágybagosi III.; a zabolai III.; a hármásfalusi IV. osztály. Valamennyien tavalyi osztályuk szerint szerepelnek.

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

Népviselet Kallós Zoli bácsi gyűjteményéből – avagy miért jó a szamosújvári kollégiumba járni

Még az évzáró napján sem siettek ki a kapuján, inkább büszkén mutatták be iskolájukat a szamosújvári önálló magyar szórványgimnáziumba járó elemisták. Akad köztük, aki helyben lakik, sokan viszont a környékbeli településekről ingáznak busszal a kívül-belül gyönyörű iskolaépületbe.

A kisdíákok lelkesen meséltek arról, mi minden miatt jó itt iskolásnak lenni: tágas, barátságos, otthonos, szép az épület, „okos” (számítógépes) táblát használnak, újabban játszótér is várja őket tiroli csúszdával, korszerű mászóakkal.

Az elemisták sokat kirándulnak, rengeteget játszanak, és a mezőségi hagyományörzés jegyében mindenki tanul néptáncot, népdalt, népi mesterségeket. Az agyagozás például kötelező foglalkozás a szamosújvári iskolában. Kezük munkája ott látható a folyosókon, az osztálytermekben: színes kézimunkák, rajzok díszítik a falakat, a hatalmas üvegablakokon át a nap beragyogja a világos tereket.

Az elemi osztályokban lépésről lépésre (step by step) módszerrel oktatnak, a gyerekek azt mesélték, körben ülnek, mindenki kiválaszthatja, ki mellé telepszik.

„Azért is telik jól a suliban, mert nem használjuk a mobiltelefont, de nem is hiányzik. Persze a szüneteket imadjuk, hiszen inkább játszani szeretünk, mint tanulni. És az is jó, hogy ünnepeken mezőségi népviseletbe öltözünk. Kallós Zoli bácsi gyűjteményéből is kapunk öltözeteket” – mesélik a kisdíákok.

A nemrég elhunyt Kallós Zoltán néprajzkutató által indított Kallós Alapítvány 2000-ben kezdeményezte a mezőségi magyar gyerekek összefogását célzó programot. Jelenleg az iskolások 30 százaléka származik vegyes házasságból, ám ők is gyönyörűen beszélnek magyarul.

A 2016-ban felavatott új szórványkollégiumba összesen 450-en járnak 30 környékbeli településről.

„Ha egy félig román, félig magyar gyerek végig ebbe az iskolába jár, reméljük, hogy elsajátítja, és a ovábbiakban is ápolja majd kultúránkat” – ecse-teli Fodor Emőke tanítónő, aki azt is kifejti, régi álma volt a szamosújvári és környékbeli magyarok-nak az önálló iskola, így örülnek, hogy végre nagy, közös otthonra lelhetett e szórványvidék magyar diáksága.

Kiss Judit riportja
Fényképezte Riti József Attila

A tavalyi elemi
osztályok albuma

Előkészítő osztály:
Felszegi Melinda, Vigh Emese

Első osztály:
Liszicsán Enikő, Puskás Etelka

Második osztály:
Filep Ildikó, Kaszián Etelka

Harmadik osztály:
Fodor Emőke, Juhos Helga

Negyedik osztály:
Dániel Melinda, Kis Angéla

Levelező

Nehéz a táska, sok az óra, a tanulnivaló, a házi feladat – panaszkodtok, kedves barátaim. Sok a készülni- és javítanivaló, a kötelező papírmunka, a verseny – keseregnek a tanítók. Bizony nem könnyű az iskolásélet sem a padokból, sem a katedráról nézve.

De én segítek rajtatok, hiszen varázserőm van. Én, Kószabósza, a jóságos és örökmozgó kissárkány havonta egyszer lecsapok minden iskolába (ahol szívesen látnak), és gyerekektől, tanítóktól elragadom barátaimat Napsugár-országba, ahol a játék élménnyé varázsolja a tanulást, a mese megtanít megoldani a gondokat. Kapaszkodjatok, repülünk!

Bereczki Erzsébet tanító néni negyedikesei **Hármasfaluból** páratlanul ötletes bélyeggyűjteményt készítettek. Kartonmappában nyolc zsebecske rejt a nyolcféle bélyeget, mindenik mellett odaillő kérdés, feladat vagy vicc.

● Önfeladt játék, jókedv és vidám tarkaság jellemezte **Fülöp Hajnal tanító néni** krasznahorváti osztályának évzáró ünnepélyét. Ez sugárzik a nekünk elküldött fényképekről is.

● Bárcsak ilyen sok olvasónk lenne **Ivóban**! A sok vidám székelruhás gyermek sajnos nem mind **Nagy Lenke tanító néni** diákja, de mind egyforma jókedvvel készülnek a szüreti bálra.

Kedves volt negyedikesek!
Nem kellene elbúcsúznunk,
hiszen sok ötödikes, hatodikos
olvasónk van. Rendeljétek meg
a Napsugárt! Nektek is szól!

● Jó barátunk, útitársunk voltál. Sajnáljuk, hogy ősztől elválnak útjaink, mert ötödikbe megyünk. Kívánunk neked felhőtlen éveket és sok-sok olvasót.

Miklós Marika tanító néni felsőlemhényi negyedikesei

● Az ember jelenti a legnagyobb veszélyt a Föld élővilága számára, de szokásainkon változtatni oly nehéz! **Gábor Lizetta** tanító néni kisdiákjai a marosvásárhelyi T. Vladimirescu Iskolában komolyan készülnek arra, hogy környezetvédő felnőttek legyenek.

● Népes közönség tapsolt **Szalárdon** a X. Petőfi Sándor Szavalóverseny előadóinak. A főszervező **Kőrösi Mária** tanítónő az idén is színvonalas műsorral és sok meglepetéssel várta a 11 településről érkezett versmondókat.

Köszönjük a Napsugarat, mely tényleg napsugár számunkra. **Papp Enikő osztálya** a marosvásárhelyi Európa Iskolából

● Ezen a fényképen az édesanyáknak visznek virágot lelkes kis **seprődi** olvasóink. Biztosak vagyunk abban, hogy **Tăslăvan Melinda** tanító néni is ölnyi virágot kapott tőlük tanévkezdésre.

● **Petres László** magyartanár a **lujzikalagori** gyermekek szeretett tanító bácsijaként szolgálja a moldvai csángómagyar közösséget és hagyományőrzést. Lapunknak is hű barátja. Kisdiákjai megilletődve mutatják a Napsugárnak azt a számát, amelyikben ők is megjelentek.

● Piros-fekete szőttes szoknya, sujtásos posztóharisnya, hófehér ing jut eszébe mindenkinek a székelyruháról, de szinte minden falu viselete eltér valamilyen részletben a többitől. **Csiki Zsuzsánna** szüreti bálra induló tanítványain a **kányádi** viseletet csodálhatjuk meg.

Rejtvénypályázat

Októberi, skandináv típusú pályázati rejtvenyem megfejtéséből megtudhatod, mit mond Juliska Jancsinak. Én már tudom a választ, de azért küldd el a szerkesztőség címére, hogy a pályázók közt lehess.

A Rejtvénykirály

Gyere, Jancsi, ide nyugodtan bemehetünk...

Minden nap megjelenő lap jelzője	Megfejtés 1.	Névelő	Apró, szét-spriccelő vízcseppek	Lekvár				
Az ábécé első betűje		Nem az			Előd	Zorro jele		Megfejtés 2.
Gitár mássalhangzói		TÍPUS		Erdei állat			Római 50	
				Élénk			Földbe rejt	
G						EÁ		
						Létrehoz		
A gardon hazája					Női énekhang			
Autómárka					Félig lila!			
Kakaókrémes								
S!			Gyertya alapanyaga					
			Liter					
Gramm		Alá			Képvég!		Római 1	
		PELÉ			Pár YS!		Monda	
Sértetlen			Nyirkos lesz!					
			Csomó, gubanc					
Sérülés				Este vége!				Dísz
				Magad				
Lengyel pénzmem						G!		
						Nitrogén vegyjele		
	S							

A krumpli kérdi a hagymától:

- Miért gondold, hogy téged jobban szeretnek az emberek, mint engem?
- Mert engem mindig megsíratnak, amikor hámoznak.

...

- Két szőlőszem megy a vasúti síneken. Azt mondja az egyik:
- Majd én szólok, ha jön a vonat.
- Kis idő múlva:
- Must!

...

- Gyerekek, mikor jó a gyümölcsöt leszedni a fáról?
- Amikor nincs otthon a szomszéd bácsi!

...

- Melyik a legkeményebb gyümölcs?
- Az aszfalt szilva.

...

- Melyik a legöregebb gyümölcs?
- Az ősi barack.

Találd ki!

1

A képek alatti számok azt jelzik, hogy nekünk hányadik betűjét kell a vonalra írnod. Ha mindenkit beírtad, és sorban összeolvasod őket, választ kapsz Peti kérdésére.

Miért esik az eső?

3 _ 3 _ 4 _ 4 _

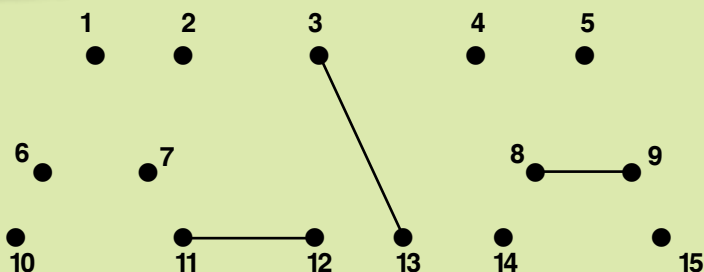
2 _ 3 _ 4 _ 4 _ 3 _

3 _ 1 _ 6 _ 2 _ 3 _ 3 _

2

Csak azokat a pontpárokat kösd össze, amelyek mellett gyümölcs nevét találsz.

1-2 – padlizsán	2-11 – ananász	4-13 – egres
1-10 – som	3-12 – kivi	4-14 – pomelo
1-11 – mangó	3-4 – csicsóka	5-14 – birs
2-3 – zeller	4-5 – brokkoli	5-15 – ribizli
		6-7 – füge

Szeptemberi megejtések

1. Meseország 2. 1-A (Aki másnak vermet ás, maga esik bele.) 2-G (Addig jár a korszó a kútra, míg el nem török.) 3-E (Ne szólj szám, nem fáj fejem.) 4-F (Ki mint vet, úgy arat.) 5-B (Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát.) 6-D (Bagoly mondja verébnek, hogy nagyfejű.) 7-A (Ki korán kel, aranyat lel.)

CSAPATMUNKA
Könczey Elemér
karikatúrája

– Üdvözlöm! Itt a tűzoltóság üzenetrögzítője...

...

– Mindenki van valami jó – mondta a farkas –, bennem például Piroska.

...

– Hogy törted el a lábad?

– Leestem a fáról.

– Mit kerestél odafenn?

– Apám szól, hogy gereblyezzem össze a faleveleket.

...

– Ki az abszolút nagyvonalú?

– Aki kerekítve adja meg a telefonszámát.

...

– Miért nem lehet József Attilával barkochbázni?

– Mert mindig csak a mára gondol...

...

– Milyen a hallása?

– Római katolikus.

...

– Igen, lehet nálunk kapni terepszínű ruhát, de nem találjuk.

...

– Feltaláltam egy szerkezetet, amivel át lehet látni a falon. Ablaknak neveztem el.

...

Mit gondol...

a szarvas? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

Mit gondol a kiséger?

A májusi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Nem anyától lettem, pity-pangon születtem, muffos királynénak éppen beilitem.
- Ha hókupac, miért nem olvad el? És miért ilyen magas? Ez nekem magas.
- Jó kis búvóhely, csak a szél le ne leplezzen!
- Segítség, földrengés van! Vagy csak a szél?
- Magasles medvevadászok számára. Csak egy kicsit nehéz megmászni.
- Csodás kilátás, csak a sas ki ne szúrjon!
- Tegnap borzos, sárga fészek, ma fehér pihögömb. Vajon holnap milyen lesz a házam?
- El ne fújja valaki ezt a pitypangot!
- Milyen apró ernyők szállnak az égen? Jaj, oszlik szét a búvóhelyem?

- Figyelem, kérjük a biztonsági öveket bekapcsolni. Megkezdjük a felszállást.
- Ez a legpuhább akrobatamatrac. Sajnos mindjárt elfújja alólam a szél.
- Mire is mondják azt, hogy magas lóról beszél?
- Hercegnői ruha, kár, hogy tovaszáll...
- Mi a szösz?! Csupa szösz lett a bundám!
- Hallgatásvirág: ha kinyitod a szád, megtelik pitypangpillével.

Murvai Nikolett, Biharszentjános; Lőrinczi Adél, Székelyudvarhely; Mátyási Péter Zsolt, Marosvásárhely; a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola IV. A osztálya; a zabolai III. B; a bogdándi III-IV.; az ivói IV.; a maroskeresztúri III. B osztály; vajasdi olvasóink

Szólj, szám!

1. Milyen leveleket ismertek?

Keressétek meg e szó régebbi és új jelentéseit.

2. A levél, level- többől dús szóbokor

hajtott ki. Rajzoljátok meg az ágakat, és írjátok rájuk minél több képzett és összetett szót, amelyeknek a levél a „gyökere”.

3. Mit jelent ma, és mit jelentett eredetileg a **nem teszi ki az ablakba** szólás? Mi köze van ennek a levél szóhoz?

Várjuk minden nyelvőr vitéz megfejtését, szó-móka ötletét. A NEGYEDIKES CSAPATOK a megyei döntőn elért eredmények és **Szólj, szám!** pontszámuk alapján jutnak be a KAV országos döntőjébe. Szeptembertől márciusig minden feladat megfejtését küldjétek be közösen, összesítve, a csapat vagy az osztály nevében.

Szó-móka

- Mit mond a régi lyuk?
- Üreg vagyok én már ehhez.
- ...
- Mire vadásznak meseországban?
- Grimmszarvasra.

- Hogy nevezik az alföldi fekvőhelyet?
- Hortobágy.
- ...
- Egybetűs rokon. Ki az?
- Nagy-i.

- Halászsok egymás közt, ha nincs fogás:
- Úgy látszik, ma minden hal alszik.
- Igen, ez a halálom.
- ...

Maszat Művész és a paca-szörnyek

A paca-szörnyek elkészítése kicsiknek, nagyoknak egyaránt remek képzőművészeti elfoglaltságot jelenthet, ráadásul a fantáziát is remekül fejlesztik.

Van egy barátom, Tintapacák,
nem tudni, talján, tót vagy kozák.
Keze alól, mint füstkarikák
kerülnek ki a tintapacák.

Feketék, sárgák, mintapacák.
Szemüket kinézik mind a macák:
ez igen, ez döfi, ez a pacák,
hogy tudja búvólni ez a pacát!
Nem számít, talján, tót vagy kozák,
lennénk mi ujjai között pacák.

De jaj, nem érdeklik őt a macák,
nem lát a világon mást, csak pacát,
búvöl-bájol: pacára pacát.
Ilyen a barátom, Tintapacák.

Szántai János: Tintapacák

Felhígított, színes temperafestéket, tust vagy színes tintát használhatunk hozzá. Ejts festékpöttyöt a rajzlapra, majd szívószállal fújd szét. Száradás után a szabálytalan foltból teremts mesebeli szörnyecskét: rajzolj neki arcot, kezét-lábat, szarvat.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Várom
kedves-vicces-félelmetes
paca-szörnyecs-
kéiteket!

Havonta
3 díjat!
sorsolunk ki

Az elmúlt tanév áprilisi, májusi feladatait ügyesen oldotta meg: **Bartalis Szidónia**, Székelyudvarhely; **György Zalán**, Gyergyószénmiklós; **Haraszi Gréta**, Marosvásárhely; a **marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskola III. B osztálya**; a **mezőpaniti III.**; az **ákosfalvi III. osztály**.

Lapunk munkatársai közül ezúttal **Szilágyi Tosa Katalin** képzőművésszel ismerkedhettek.

Amikor még az asztal lapját sem értem fel a fejem búbjával, első rajzeszközöm az apám ébenfekete, vaskos, kicsit kopott, nagyon régi töltőtolla volt. Nagy becsben tartottuk, a vakablak legfelső polcán. Kiváltság volt megkapni és használatra fogni. Nagyon jól lehetett vele rajzolni, még a kockás vagy vonalas füzetlapokra is. Csodatoll volt!

A baj ott kezdődött, amikor kifogyott belőle a kincset érő tinta, s már csak üres nyomokat vésett. Egyre erősebben nyomtam a papírhoz, amíg szét nem nyílt a toll hegye, és többé nem tudott rajzolni, de még az írástudását is véglegesen elvesztette.

Na, most lesz haddelhadd – gondoltam, és csak pislogtam a megdermedt levegőbe.

Aztán mégsem lett szidás belőle, helyette egy igazi tintaceruzát kaptam a szerszámosláda fenekéről, ami csak az enyém lett, és kifogyhatatlanul sokat tudott rajzolni. Megnyálazva még a tollat is utánozta.

Ha apu akkor büntetést adott volna tintaceruza helyett, talán ma nem is lennék képzőművész...

A játékban
sem a győzelem, sem
a vereség nem végleges.
(Varga Domokos)

A Napsugár sok országos, megyei és helyi versenyt támogat értékes díjakkal, szakmai segítséggel. Három versenyt viszont úgy ajánlunk, mint sajátunkat. Nevezetek be: építő, szórakoztató játék és egyben hősi próbatétel mindenik.

NYELVŐR VITÉZEK, FIGYELEM!

A Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő, népszerű nevén KAV szervezője az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége és a Napsugár. Az országos szakasz Nagyenyeden, 2019. május 9–12-én lesz. Azokban a megyékben, ahol tartanak elődöntőt, a *Szólj, szám* szeptembertől márciusig beküldött megfejtései és a megyei döntő összesített pontszáma, a többi megyében a *Szólj, szám* eredmények alapján dől el a továbbjutás.

A 2018-as győztes
kolozsvári csapat

Országos döntő, 2018,
Szatmárnémeti

VIII. NAPSUGÁR ÖTTUSA BAJNOKSÁG!

Sportolj a Napsugárral! Harmadikosok, nevezetek be bajnokságunkra! Négyfős csapatokban, ötféle küzdelemben kell összemérnetek erőteteket. Az országos döntő Kolozsvaron, 2019. június 7–8-án lesz.

A benevezési határidő 2019. február 28., a Napsugár szerkesztőségében: naps.sziv@napsugar.ro, 0264-418001.

MESEMONDÓKAT KERESÜNK!

A Kriza János Mesemondóverseny az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége és a Napsugár gyermeklap közös rendezvénye. Az országos döntőt Sepsiszentgyörgyön tartjuk november 16–18-án. A megyei eredményeket a Napsugár szerkesztőségébe várjuk 2018. október 15-éig.

Országos döntő, 2017,
Sepsiszentgyörgy

12. old.

16. old.

22. old.

24. old.

Küldjétek be nyereményes
játékaink megfejtését, szöveges
vagy rajzos megoldását.
A szerencsés nyerteseket
havonta díjazzuk.

25. old.

Kialakult a végleges
órarended? Másold
be a Napsugár
órarendbe!
Vágd ki az oldalt,
ragassz a hátára kar-
tont, hajtogass, ra-
gassz belőle hasábot.
Melyik oldala
a legkedvesebb
számodra?

NAPSUGÁR

órarend

	Hétfő	Kedd
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

	Szerda	Csütörtök
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

NAPSUGÁR

órarend

NAPSUGÁR

órarend

	Péntek	Szombat
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

Ősz hava, október

Renn Renáta tanító néni kisdiákjai a szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Teológiai Líceumban közösen készítették ezt a csodaszép osztályfát. Minden gyerek maga díszítette az almácskáját.

Ugyanezen az ötleten alapszik **Finna Enikő tanító néni** tordai osztályának szőlőfürtje. Minden szemét más gyerek színezte: mindenik egy-egy kis remekmű, összhangot sugárzó mandala.

Szerkesztőségünk falát díszíti az állatok királyának portréja. Tekintélyes sörényét levelekből ragasztották **Krányák Jusztina tanító néni** diákjai a szatmárnémeti Hám János Líceumban.

A szilágycsehi negyedikesek **Szabó Gyöngyi tanítónő** biztatására étvágygerjesztő szőlőfürtökkel kínálták a Napsugár szerkesztőit, sőt játékötletet is csatoltak hozzá: ha fordítva ragasztjátok a tojástartó kupácskáit, célbadobó versenyt is szervezhettek a kézimunkátokkal.

Nyárádszeredából, **Tőkés-Baranyi Erzsébet andrásfalvi osztályától** érkezett ez a színpompás őszi fa, amelyet könnyen családfává alakíthattok, ha neveket írtok rá: a törzsére a négy nagyszülőtöket és minden színes tenyérre egy-egy kis családtagot, anyut, aput, a testvéreiket, az ujjakra pedig magatokat, illetve az unokatestvéreiteket.

Sárközi Erzsébet tanító néni árpádi osztálya kartongurigából, műszörméből készített mókuskát. Mi van a markában? Igazi makk.

Szamosújvári olvasóink Fodor Emőke és Juhos Helga tanító nénik segítségével varázsoltak őszi hangulatot osztályukba. A barna gesztenyéken jól mutat (és gyorsan szárad) a hófehér javítótus. A tarka levélnyomatokat kézírajzzal is kiegészítették.

Lelében Almási Emese tanítványa, Balla Csenge Andrea, Tordaharaszton pedig **Bartha Denise osztálya** készített pillékönnyű, átlátszó levélfüggönyt.

Az őszi bőséget, békéjét és derűjét sugározza a sárga-barna napraforgó, amelyet **Kőrösi Mária tanítónő** szalárdi diákjai hajtogattak, ragasztottak.

Bak Márta tanító néni osztálya a **kolozsvári Zenelíceumból** 3 technikát tanít nekünk: egyszerűek és a biztos siker örömeivel ajándékoznak meg. Az ujjbeggyel vagy dugóval pecsételt kép akkor lesz szép, ha nem léped át az előre megrajzolt körvonalakat.

A kollázsrdőt sokféle alakú, színű, erezetű levélmintából vágd, ragaszd. A sávossra festett háttéren fehérén maradnak a lefedett, levél alakú foltok. Ezeket más irányban csíkozod, és fehérrel rajzold körül.

Irkafirka

Szüretelni, ó, de jó,
Piros alma, ragyogó.
Szüretelni, ó, de jó,
Sárga körte frissen jó.
Dió, dió, guruló,
Szüretelni, ó, de jó.
Egy fürt szőlő bogyóstól,
Szüretelni, ó, de jó.
Sárga banán, mosolygó,
Szüretelni, ó, de jó!

Karácsoni Kinga Vivien,
Krasznahorvát

Lőrincz Evelin,
Segesvár

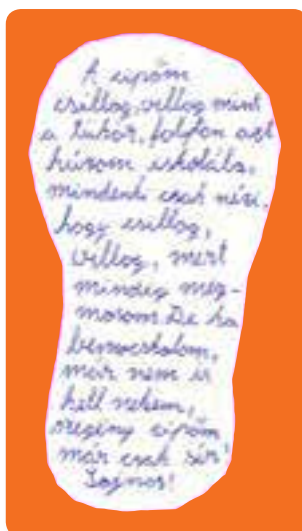
György Tamás,
Kápolnásfalu

Kovács Kristóf,
Bánffyhungyad

Németi Nóra,
Szatmárnémeti

Mihály Dóra
Kata, Lövéte

Itt van egy kis papírdarab,
Rajzoljunk rá kis madarat.
Mellé egy kis madárházat,
És egy mogyorófaágot.

– Hallgass rám,
Te kis madárka,
Szállj csak rá a diófára.
Ott találsz te nagy bőséget,
Télre, nyárra eleséget.

Papírunkat félretettük,
A rajzolást befejeztük,
Szedjete sok diót mára,
Ebédre és vacsorára.

Leopold-Szász Hanga,
Gyergyószentmiklós

Szabó Sándor,
Árpád

Papp Alex,
Szilágybagos

Ha én madár lennék,
Mindenhova
Elmennék.
Olaszország,
Spanyolország,
Itt jövök,
Szeretetem irántatok
Határtalan és örök.

Van egy kis baj,
Az, hogy
nincs szárnyam,
De míg dolgozom,
Addig is álmodozom.

Páll-Zsigmond Andor,
Nagyvárad

Zsigmond Kata,
Sepsiszentgyörgy

Haller Boglár,
Torda

Kutnik Máté,
Zimándújfalu

Blaga Anita,
Négyfalu

De szeretnék híres lenni,
Egyszer focilabdát venni,
Jó cipőben sok gólt rúgni,
S egyszer aranylabdát nyerni.

Míg a labdát rugogatnám,
Új mezemet mutogatnám,
Dicsekednék focistáknak,
Mi jó dolga van Kristófkának.

Kuti Kristóf

Egyed Ildikó tanítónő baróti osztályának versei:

Színész leszek, híres leszek,
minden reggel korán kelek,
nem törődöm most már mással,
csak a szereptanulással.

Színész leszek, híres leszek,
a színházban majd fellepek,
ha sok munka, azt se bánom,
színész leszek, most már látom.

Reitler Ilka

Doktor leszek, kekszet eszek,
minden éjjel ügyeletes leszek.
Nem törődöm semmi mással,
csak a beteggyógyítással.

Vizet iszok, néha szódát,
s látogatom az uszodát.
De ha mégis megbetegszem,
magamat is kikezelem.

Osváth Gergő

De szeretnék felnőtt lenni,
Egyszer végre sok sört inni,
Jó munkába mindig menni,
S fizetést jó sokat kapni.

Míg a söröm iszogatnám,
Új kocsimat mutogatnám,
Dicsekednék a világnak,
Mi jó dolga van Danikának.

Bogyor Dani

Címlap:

Őszi
kézimunkáitok
a 28–29. oldalról

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.

Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001

B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR– EDITURA S.R.L.

CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

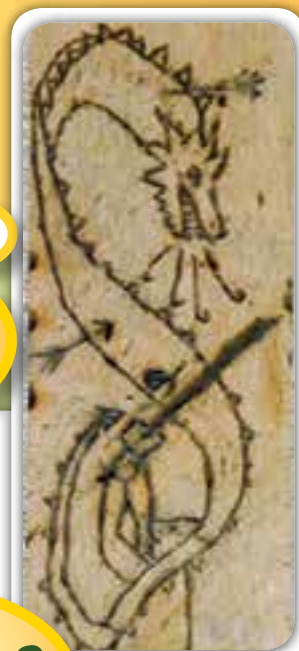
KÓSZABÓCSA üzenetei

Felföldi Dávid, Juhos Bálint, Fodor Kristóf és Miklósi Zsolt a Mezőség Dribli focistái, edzőjük Juhos Zsolt. Szamosújváron, Fodor Emőke és Juhos Helga tanító nénik osztályába járnak. Nemcsak edzésen, hanem minden szabad percükben rúgják a labdát.

**Olvass,
és küldj
rajzot róla!**

Albert Zsombor, Kolozsvár:
Sárkányölő Szent György
legendája

**Új tanév,
új rovatok**

KÓSZABÓCSA, Zsigmond
Emese meséinek világjáró,
időutazó kissárkánya új
sorozatában magyarok
nyomát keresi a nagyvilágban.

Nagy Zsolt néprajzkutató, kertészmérnök
MESTEREK A TERMÉSZETBEN címmel
indít rovatot. A természet még ma is csupa titok.
Induljunk együtt a felderítésükre.

A labdarúgásért
él-hal Lázín Dominik
is, aki Szatmárnémeti-
ben a M. Eliade
Iskolába, Kováts Éva
tanítónő osztályába
jár. Szaporodnak is
góljai és érmei.

Sportolj,

**és küldj fényképet
magadról!**

Kozma Judit székelyszentkirályi összevont
osztálya hűséges olvasónk, és hű őrzője
a népi hagyományoknak is. Jól tudják, hogy
a székelyruha nemcsak csinos, hanem
tartást, méltóságot is ad viselőjének.
Büszkén hordják minden ünnepen, április
24-én, a Magyar Népviselő napján is.

**Küldj
képet
osztályodról!**

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPITVÁNY

Mesterségem címe:
ORVOS

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszátok nevetek
mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.
Légy orvos! – biztatott Kószabócsa a 2010. no-
vemberi Napsugárban: [https://www.napsugar.
ro/pdf/koszabosza/mester/kb_orvos.pdf](https://www.napsugar.ro/pdf/koszabosza/mester/kb_orvos.pdf)

Ára 4 lej, 400 Ft

